

30.1.2024

TOIMINTAPÄIVÄPAKETTI: TALVI

Tähän toimintapäiväpakettiin on koottu erilaisia talviteemaisia aktiviteetteja ulkona, sisällä ja netissä toteutettavaksi. Valitse omalla lippukunnallesi/ryhmällesi sopivat aktiviteetit ja järjestä toimintapäivä tai käytä tehtäviä viikkotoiminnassa tai retkellä.

Ulkona tehtävät aktiviteetit:

Hankijalkapallo

Partiolaiset jaetaan joukkueisiin ja määritellään lumihankeen pelialueen rajat ja maalit. Sen jälkeen pelataan jalkapalloa lumihangessa haluttu aika.

Labyrinttihippa

Kävelkää lumihankeen sokkeloinen labyrintti, jossa on useita risteyksiä ja mahdollisuuksia kulkea. Kun labyrintti on valmis, voidaan valita hippa ja aloittaa hipan pelaaminen. Tämän hippaleikin juju on siinä, että kaikki saavat kulkea vain valmiiksi hankeen käveltyjä reittejä, eikä kukaan saa oikoa koskemattoman hangen kautta. Kun hippa saa toisen pelaajan kiinni, tulee kiinnijääneestä uusi hippa. Lumessa juokseminen on melko raskasta, joten labyrintin ei tarvitse olla kovin suuri.

Naskalikipailu

Partiolaiset voidaan jakaa kahteen tai useampaan joukkueeseen, tai tämän voi toteuttaa myös yksilöinä. Yksi partiolainen asettuu pulkkaan vatsalleen makuulle naskalit kädessään lähtöviivalle. Yhteisestä merkistä kisa alkaa ja partiolaisen on naskaleilla vedettävä itseään pulkan kyydissä eteenpäin maaliviivalle asti tai esim. kiertää määrätty piste. Jos tämä toteutetaan joukkueissa, toimii tämä viestinä, jossa jokainen joukkueen jäsen tekee saman vuorollaan. Parhaimmillaan tämä toimii, kun alla on tiivistä lunta tai jätää, johon naskalilla voi iskeä, lumihangessa voi olla haastavampaa.

Lumitaidetta

Tämän aktiviteetin toteuttamismahdollisuudet riippuvat sääolosuhteista. Jos tarjolla on märkää lunta, voi siitä muovilla lumiukkoja, mutta myös jotain muuta, mitä mielikuvituksen avulla keksii. Halutessaan tähän voi antaa myös teeman, mistä oma lumitaideteos on tehtävä. Jos lumen muovailu ei onnistu pakkasen takia, voi kokeilla piirtää esimerkiksi oksalla lumihangon pintaan oman taideteoksen tai mahdollisesti valmiista lumikasoista löytyvistä lumilohkareista raaputtaa esimerkiksi kepeillä lumiveistoksen.

Lumen avulla jäätelöä

Tarvikkeet:

- 2 vahvaa pakastepussia, toinen 0,5–1 litran ja toinen 3 litran
- 3 rkl suolaa
- lunta
- 1 dl kuohukermaa (halutessaan osan kuohukermasta voi korvata esim. maidolla. Myös erilaiset kasvipohjaiset kermavalmisteet voivat toimia)
- 1 rkl sokeria
- mausteeksi halutessasi esim. 1 tl vaniljasokeria, 1 rkl kaakaojauhetta, 1 rkl hilloa tai 2 rkl marjoja

Valmistus:

Laita pienempään pussiin kerma, sokeri ja haluamasi mausteet. Sulje pussi hyvin. Laita pienempi pussi isomman pussin sisään ja täytä isompi pussi lumella ja suolalla. Sulje pussi. Puristele ja ravista pussia kunnes koostumus muistuttaa jäätelöä. Tähän voi mennä 5–15 min. (Testikokeilussa ulkona ollut –20 asteen pakkanen hankaloitti jäätelön muodostumista ja siirryimme sisätiloihin, jolloin jäätelö muodostui nopeammin.) Jäätelö on valmista nautittavaksi! Samalla periaatteella voi kokeilla esimerkiksi sorbetin valmistusta laittamalla pussiin kerman sijaan mieleisen makuista mehua.

Mäenlasku

Ottakaa pulkat, liukurit ja muut laskuvälineet esiin ja laskekaa hyväksi katsomassanne paikassa mäkeä. Kenen laskuvälineellä pääsee pisimmälle?

Sisällä tehtävät aktiviteetit:

Tietovisa

Tässä talviaiheinen tietovisa, tämän voi tehdä joko yksin tai ryhmissä valintanne mukaan.

1. Miksi kutsutaan ajanjaksoa, jolloin aurinko ei nouse horisontin yläpuolelle? *Kaamos*
2. Mikä on talvipäivänseisaus? *Vuoden lyhin päivä*
3. Mitä on tykkylumi? *Puun latvaan ja oksistoon kertynyt raskas lumikerros*
4. Mikä on Suomen virallinen pakkasennätys? *-51,5 Kittilässä 28.1.1999*
5. Mikä on lumensyvyyden ennätys Suomessa? *190 cm, Enontekiö, Kilpisjärvi, 19.4.1997*
6. Mitä on riite? *Ohut jääkuori esimerkiksi lätäkön pinnalla*
7. Miksi kutsutaan kasveja, jotka jäävät talveksi pystyyn varistelemaan siemenensä hangelle? *Talventörröttäjiksi*
8. Millaisiin paikkoihin hyydettä eli suppojäättä muodostuu? *Jokiin, joissa on virtausta*
9. Minkä värinen turkki on metsäjäniksellä talvisin? *Valkoinen*
10. Mitä tarkoittaa hankiainen? *Kantavaksi kovettunut lumihangon pintaa, kestää kävellä lumen päällä*

Askartelu

Talviseen askarteluun löytyy monia vaihtoehtoja. Voitte esimerkiksi leikata paperista ikkunaan kiinnitettäviä lumihiuataleita. Tällöin paperi voi olla halutun muotoinen ja kokoinen ja sitä voidaan taitella ja taitoskohtiin leikata erimallisia koloja, kuitenkin niin, että paperi pysyy koossa. Kun paperin avaa, siitä muodostuu ainutlaatuinen lumihiuatale. Lumiukkoja voi askarrella liimaamalla päällekkäin valkoisia paperimassapalloja, tehdä oksista tai hammastikuista lumiukolle kädet ja piirtämällä tai vaikka paperista hatun, porkkanan ja kaulaliinan.

Monia muita askarteluideoita ja esimerkiksi ohjeet lumen maalaamiseen löydät täältä:

<https://askartelucrafts.home.blog/2020/12/01/talvi-askarteluja-ja-puuhaa/>

Paalusolmu

Harjoitelkaa paalusolmun tekemistä ensin ohuemmillä solmunaruilla ja sitten paksummalla köydellä. Paalusolmu soveltuu hyvin pelastusköyteen. Voittekin harjoitella köyteen tehdyn solmun avulla köyden heittämistä mahdolliselle jäihin pudonneelle ja sieltä ylös kiskomista. Tämän voi tehdä esimerkiksi sisällä niin, että pelastettava makaa lattialla ja kauempaa heitetään köysi ja pelastettavan saatua siitä kiinni, vedetään pelastettavaa lattiaa pitkin. Vaihtoehtoisesti tämän voi toteuttaa myös ulkona esimerkiksi lumihangessa. Halutessanne voitte kokeilla myös muita solmuja ja niiden toimivuutta samaan tehtävään.

Talvinen sanasokkelo

Joukko talveen liittyviä sanoja on piiloutunut muiden kirjainten sekaan. Sanat ovat vaaka- ja pystysuunnassa. Tämän tehtävän voi toteuttaa halutessaan yksin, pareittain tai ryhmissä. Halutessaan haastetta voi lisätä piilottamalla vastauspaperista etsittävät sanat tai antamalla aikarajan, jonka sisällä pitää löytää mahdollisimman monta sanaa. Sanasokkelo ja sen ratkaisu löytyvät liitteistä.

Heikot jäät

Tutustukaa turvalliseen jäällä liikkumiseen ja jäihin putoamiselta pelastumiseen haluamallanne tavalla. Hyvä tapa tutustua naskaleiden käyttöön on tämän toimintapaketin ulkoaktiviteeteista löytyvä naskalikipailu. Tässä yksi video, joka voi toimia apuna:

<https://www.youtube.com/watch?v=F4jEEv6ECgY>

Voitte tutustua aiheeseen pohtimalla, ovatko seuraavat väittämät oikein vai väärin:

- Jää on saman paksuista joka kohdassa vesistöä. *Väärin*
- Kiinteä 5 cm paksuinen syysjää kestää yhden ihmisen. *Oikein*
- Kaislikkoisessa kohdassa jää on kestävä. *Väärin*
- Auringon haurastama kevätjää voi pettää jopa 30 cm paksuisena. *Oikein*
- Jäänaskalit on tärkeä apuväline jäistä pelastautumiseen. *Oikein*

Talven ensiapu: hypotermia ja paleltumat

Talven ensiapuun löytyy ohjeita täältä:

<https://rednet.punainenristi.fi/system/files/page/paleltumat%2C%20hypotermia%20ja%20kylm%C3%A4lt%C3%A4%20suojaaminen.pdf>

Partiolaiset voivat harjoitella hypotermisen käärimistä viltteihin (kuvalliset ohjeet löytyy yllä olevasta linkistä.

Paleltumien tunnistamista ja paleltumien ensiapua voi harjoitella liitteen tehtävällä, jossa pitää osata yhdistää oikeat laput toisiinsa (tulosta tiedosto ja leikkaa lapuiksi viivojen mukaan).

Jään laulu –rentoutus

Jokainen partiolainen ottaa itselleen mukavan asennon, maaten tai istuen ja sulkee silmänsä. Aloitetaan yhteinen rentoutuminen kuunnellen jään laulua kaiuttimista. Rentoutus voi olla esimerkiksi 5–20 minuutin mittainen ja sen yhteydessä voidaan kertoa jonkun tarinan tai kertoa, mistä jään laulu syntyy:

Ajoittain vaikuttaa siltä, että jäätynyt järvi laulaa. Jään laulu on itse asiassa murtuvan jään ritinää ja ujellusta. Kun järven jääpeitteeseen syntyy ohut railo tai repeämä, joka leviää nopeasti yli koko järven, jää alkaa värähdellä. Kun värähtely etenee ilmassa, se voi kuulostaa laululta. Jos osuu oikeaan paikkaan jäällä tai rannalla, voi kuulla, miten syntyvän railon ääni lähenee. Repeämät ovat jään keino vapauttaa energia ja jännitykset, jotka syntyvät, kun nouseva ja laskeva lämpötila saa jään laajenemaan ja taas vetäytymään kasaan. Kun energia vapautuu jään halkeillessa, jää värähtelee ja värähdykset leviävät yllä olevaan ilman ääninä. Jos jäässä samanaikaisesti haarautuu useita halkeamia, ääni voi muistuttaa kokonaista sävelten sinfoniaa. Jään laulua voi kuulla syksyisin, kun jääkerros syntyy ja vahvistuu sekä keväisin, kun aurinko jo lämmittää jään pintaa, mutta yöt ovat vielä kylmiä.

Täältä pääset kuuntelemaan jään laulua:

<https://www.youtube.com/watch?v=Qd-CwJa1SHE>

Netissä tehtävä aktiviteetti:

Seppopeli talven jäljistä

Seppopelissä partiolaiset tutustuvat talven näkymiseen luonnossa ja siihen, miten talvi vaikuttaa eläimiin. Seppopelin löydät seppoalustalta partion pelikirjastosta nimellä J-SP Talven jäljet luonnossa. Sieltä saat ladattua pelin itsellesi ja halutessasi voit lisätä peliin omia tehtäviäsi. Pelin tehtävät ovat nopeasti tehtäviä ja ne tarkistuvat automaattisesti. Ohjeita seppoalustan käyttöön löydät täältä: <https://www.partio.fi/lippukunnille/projektit-ja-hankkeet/seppo-io/>